

Znak: K-1.431.1.11.2025.6.AK
Szczecin, 17 października 2025 r.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Przedmiot kontroli	Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji w ramach realizacji programów wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania w 2022 r. – dotyczy Programu „Posiłek w szkole i w domu”.
Nazwa i adres organu kontrolującego	Wojewoda Zachodniopomorski, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Nazwa i adres jednostki kontrolowanej	Gmina Biały Bór, ul. Słupska 10, 78-425 Biały Bór
Osoba pełniąca funkcję kierownika jednostki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli	Pan Paweł Stanisław Mikołajewski – Burmistrz Białego Boru
Okres objęty kontrolą	2022 r.
Kontrolerzy	– Aleksandra Komincz – główny specjalista (kierownik zespołu kontrolnego), – Małgorzata Konarska – główny specjalista, z Wydziału Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie
Nr upoważnienia	37/25 z dnia 5 maja 2025 r.
Podstawy prawne do przeprowadzenia kontroli	– art. 175 ust. 1 pkt 2-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm.), – § 7 umowy nr 124/ZPS4/2022 z dnia 4 marca 2022 r. zawartej pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim a Gminą Biały Bór
Kryteria prowadzenia kontroli	Legalność, gospodarność, rzetelność, celowość

Rodzaj kontroli i tryb kontroli	Planowa, tryb zwykły
Termin kontroli	19-23 maja 2025 r.

Podstawa prawna realizacji zadania	1) Art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm., Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm., Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.). 2) Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

USTALENIA KONTROLI

Wieloletni program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy o pomocy społecznej.

Przedmiotową kontrolą objęto prawidłowość przyznawania świadczeń w postaci dożywiania osobom przebywającym w schroniskach dla osób bezdomnych, w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, z uwagi na stwierdzone w trakcie kontroli przeprowadzonej przez WZiPS ZUW nieprawidłowości w tym zakresie.

1. Udzielenie dotacji

Zawarcie umowy w 2022 r.

W dniu 4 marca 2022 r. Wojewoda Zachodniopomorski zawarł z Gminą Biały Bór umowę nr 124/ZPS4/2022 w sprawie dofinansowania środkami pochodzącymi z budżetu państwa realizacji w 2022 r. rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w zakresie modułów 1 i 2 (dalej: umowa o dotację). Na podstawie ww. umowy Gminie na realizację Programu przyznano dotację w wysokości **140 000,00 zł**. Aneks nr 1/2022 z dnia 16 sierpnia 2022 r. do ww. umowy określono, że wkład własny Gminy w realizację zadania ma wynieść nie mniej niż **35 000,00 zł**, co stanowiło 20% przewidywanych kosztów realizacji Programu. Termin realizacji zadania oraz wykorzystania dotacji ustalono od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

(dowód: akta kontroli str. 33-38)

W ww. umowie określono, że ze środków przekazywanych w ramach Programu Jednostka udziela wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej, w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,

- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym,
- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

(dowód: akta kontroli str. 33-38)

2. Realizacja Programu

Organizacja świadczeń niepieniężnych

Rada Miejska w Białym Borze, na podstawie art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, podjęła uchwałę nr III/21/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W §1 przedmiotowej uchwały uregulowano kryterium dochodowe uprawniające do uzyskania m.in. świadczeń niepieniężnych w ramach Programu.

(dowód: akta kontroli str. 39)

Pomoc dla osób bezdomnych w 2022 r.

W 2022 r. w Gminie Białý Bór pomoc w formie posiłku przyznano łącznie 6 osobom przebywającym w schroniskach dla osób bezdomnych. Pomoc udzielana była przez:

- Stowarzyszenie Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym „Pro Bono” – Ośrodki w Linowie, Gałowie i Brodźcach (5 osób),
- Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE” w Borowym Młynie (1 osoba).

(dowód: akta kontroli str. 40)

W powyższym zakresie M-GOPS w Białym Borze zawarł umowy na zadanie z zakresu pomocy społecznej w formie zapewnienia schronienia w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. Jak wynika z zapisów ww. dokumentów:

- Stowarzyszenie Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym „Pro Bono” – Ośrodki w Linowie i w Gałowie miały zapewnić osobom bezdomnym wyżywienie w postaci 1 gorącego posiłku dziennie w kwocie 9,90 zł,
- Stowarzyszenie Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym „Pro Bono” – Ośrodek w Brodźcach miał zapewnić osobom bezdomnym całodzienne wyżywienie w kwocie 17,80 zł,
- Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE” w Borowym Młynie miało zapewnić osobom bezdomnym całodzienne wyżywienie w kwocie 37,00 zł.

(dowód: akta kontroli str. 52-53, 225-227, 316-317, 415-416)

W powyższym zakresie stwierdzono, że przyjęte w ww. 2 schroniskach dzienne stawki wyżywienia (tj. 17,80 zł i 37,00 zł) obejmują koszty śniadania, obiadu (gorącego posiłku) i kolacji, które M-GOPS w Białym Borze wykazał do rozliczenia Programu. **Szczegółowy opis nieprawidłowości zawarto w części: Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.**

(dowód: akta kontroli str. 228, 318, 230-232, 235-315, 318-321, 326-414)

Posiłki z Programu były przyznawane osobom potrzebującym na podstawie decyzji administracyjnych. Stwierdzono, że nie zawierają one prawidłowego oznaczenia organu administracji publicznej, tj. wskazano Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zamiast Burmistrza Białego Boru. W powyższym zakresie Jednostka udzieliła wyjaśnienia „*Po przeprowadzonej kompleksowej kontroli z pomocy społecznej w 2023 r. oznaczenie organu administracji publicznej na decyzji administracyjnej został poprawiony. Obecnie na w/w dokumentach widnieje organ administracji „Burmistrz Białego Boru”.* Mając na uwadze, że w trakcie kontroli przedłożono również przykładowe decyzje administracyjne potwierdzające ww. stan faktyczny, wyjaśnienia zostały przyjęte.

(dowód: akta kontroli str. 49-51, 54-60, 230-232, 319-322, 417-418, 449-453)

Łączny koszt pomocy osobom bezdomnym w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2022 r. wyniósł 29 918,50 zł.

(dowód: akta kontroli str. 40-48, 61-65, 233-234, 323-325, 419, 448)

3. Dokumentacja finansowo-księgowa zadania

W wyniku weryfikacji sposobu prowadzenia ewidencji księgowej zadania ustalono, że Gmina w 2022 r. ewidencjonowała otrzymywane z ZUW transze dotacji na wyodrębnionym koncie księgowym 901 (dział 852, rozdział 85230, paragraf 2030). Poszczególne transze dotacji w ramach Programu, które wpłynęły do Gminy zostały przekazane do M-GOPS i zaewidencjonowane na wyodrębnionym koncie 223 wg ww. klasyfikacji budżetowej.

(dowód: akta kontroli str. 455-466)

Ponadto ustalono, że Ośrodek prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków na koncie 130 (dział 852, rozdział 85230, paragraf 3110).

(dowód: akta kontroli str. 467-473)

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że przedłożona ewidencja księgowa wypełnia wymogi określone w §6 umowy o dotację, w myśl którego: „Gmina zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej zadania, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy (...) o rachunkowości (...) w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych”.

(dowód: akta kontroli str. 34-38)

Kontrolujący stwierdzili, że dwa rachunki wystawione za posiłki dla osób bezdomnych zostały opłacone po ich terminach płatności. Ponadto ustalono, że część faktur i rachunków była wystawiana przez Stowarzyszenia przed zakończeniem danego miesiąca, tj. przed zakończeniem usługi dożywiania. Jednocześnie M-GOPS dokonywał płatności za te posiłki, pomimo że nie zostały one jeszcze wydane osobom potrzebującym. **Szczegółowy opis nieprawidłowości zawarto w części: Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.**

(dowód: akta kontroli str. 182-192, 214-215, 222, 351-352, 355, 408-409, 412, 218-219, 235-241, 249-315)

4. Rozliczenie zadania

Rozliczenie zadania w 2022 r.

Na realizację zadania w 2022 r. Gmina Biały Bór otrzymała dotację w kwocie ogółem **140 000,00 zł**. Z przedłożonej ewidencji księgowej wynika, że całkowity koszt Programu wyniósł **163 703,70 zł**. Niewykorzystane środki z dotacji w kwocie 9 037,04 zł zostały zwrócone do ZUW w dniu 30 grudnia 2022 r., tj. zgodnie z terminem określonym w umowie o dotację.

(dowód: akta kontroli str. 454-473)

W wyniku nieprawidłowości opisanej w części: Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości – Ad 2. Realizacja zadania stwierdzono, że łączna kwota wydatków niekwalifikujących się do rozliczenia Programu „Posiłek w szkole i w domu” wyniosła 9 192,80 zł. Powyższe miało wpływ na rozliczenie zadania. **Szczegółowy opis nieprawidłowości zawarto w części: Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.**

(dowód: akta kontroli str. 228-315, 318-414, 448)

ZAKRES, PRZYCZYNY I SKUTKI STWIERDZONYCH NIEPRAWIDŁOWOŚCI

Ad 2. Realizacja Programu

Zakwalifikowanie wydatków poniesionych na nadmiarowe posiłki (śniadania i kolacje) do rozliczenia Programu

W wyniku analizy dokumentów finansowo-księgowych stwierdzono, że M-GOPS w Białym Borze w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” sfinansował w 2 schroniskach trzy posiłki dziennie i wykazał je do rozliczenia zadania.

(dowód: akta kontroli str. (dowód: akta kontroli str. 228-315, 318-414)

Ustalono, że w 2022 r. dzienny koszt wyżywienia w Schronisku dla osób bezdomnych prowadzonym przez:

- Stowarzyszenie Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym „Pro Bono” – Ośrodek w Brodźcach wynosił 17,80 zł. W ww. kwocie uwzględniono koszty

śniadania i kolacji (7,90 zł - do rozliczenia przyjęto 3,95 zł za każdy posiłek) oraz gorącego posiłku (9,90 zł).

- Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE” w Borowym Młynie wynosił 37,00 zł. W ww. kwocie uwzględniono koszty śniadania (9,00 zł), obiadu (19,00 zł) i kolacji (9,00 zł).

(dowód: akta kontroli str. 225-228, 316-318)

Szczegółowe dane w tym zakresie zawarto w poniższej tabeli.

Podmiot	Imię i nazwisko	Liczba dni, w których zapewniono trzy posiłki	Dzienny koszt wyżywienia	Kwota wydatków ogółem	w tym:		
					śniadanie	obiad / gorący posiłek	kolacja
1	2	3	4	5 (3x4)	6	7	8
Stowarzyszenie Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym „Pro Bono” – ośrodek w Brodźcach	XXXXX	332	17,80 zł	5 909,60 zł	1 311,40 zł	3 286,80 zł	1 311,40 zł
Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE” w Borowym Młynie	XXXXX	365	37,00 zł	13 505,00 zł	3 285,00 zł	6 935,00 zł	3 285,00 zł
Razem				19 414,60 zł	4 596,40 zł	10 221,80 zł	4 596,40 zł

(dowód: akta kontroli str. 228-315, 318-414, 448)

W powyższym zakresie Burmistrz Białego Boru wyjaśnił „M-GOPS w Białym Borze finansował całodienne wyżywienie w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi prowadzonym przez Stowarzyszenie na rzecz bezdomnych „Agape” w Borowym Młynie zgodnie z zapisem art. 48a 2c. ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, że: „W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom bezdomnym, o których mowa w ust. 2b, zapewnia się posiłek lub całodienne wyżywienie, świadczone w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi”.

Pan XXXXX był osobą uzależnioną od alkoholu (ponad 15 razy podejmował stacjonarne leczenie odwykowe), w kryzysie bezdomności. Ze względu na wiek oraz orzeczoną niepełnosprawność w stopniu znacznym i konieczność zapewnienia częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych wymagał umieszczenia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Stowarzyszenie na rzecz bezdomnych „Agape” w Borowym Młynie przy zawieraniu umowy na świadczenie usługi, nie wyraziło zgody na przyznanie jednego posiłku. Warunkiem przyjęcia podopiecznego było przyznanie całodziennego wyżywienia. Pan XXXXX posiadał własny dochód w kwocie ogólnej 1276zł. a więc nie kwalifikował się do przyznania pomocy w formie zasiłku celowego. Na podstawie ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy jest świadczeniem pieniężnym. Zgodnie z art. 39 ust 2 Ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Ustawa nie przewiduje przeznaczenia zasiłku celowego na wykupienie posiłku (śniadania, kolacji). Natomiast przekazanie Panu XXXXX zasiłku celowego specjalnego w formie środków finansowych mogłoby skutkować zakupem przez niego alkoholu.

Pan XXXXX jest osobą w kryzysie bezdomności. Jego stan zdrowia wymagał odpowiedniej diety. Z uwagi na ubóstwo ekonomiczne w którym znajdował się od lat, Pan XXXXX był niedożywiony, w znacznym stopniu wychudzony. W miesiącu styczniu 2022r. z powodu wychłodzenia organizmu Pan XXXXX odmroził sobie stopę, która została mu amputowana. Z powodu przeprowadzonego zabiegu chirurgicznego Pan XXXXX został umieszczony w schronisku dla osób bezdomnych prowadzonym przez Stowarzyszenie „PRO-BONO” Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym w Brodźcach. W styczniu 2022 r. przy podpisywaniu umowy, Stowarzyszenie oznajmiło, że z powodu braku środków finansowych przez klienta i jego sytuacji zdrowotnej nie wyrażało zgody żeby Pan XXXXX z M-GOPS miał przyznany tylko jeden posiłek. Do miesiąca kwietnia 2022r. Pan XXXXX nie posiadał własnego źródła dochodu. Z uwagi na brak własnego dochodu, w/w nie był w stanie opłacić sobie śniadania i kolacji. Przyznany zasiłek okresowy i celowy był przeznaczany na bieżące funkcjonowanie tj. koszty zakupu leków, środków opatrunkowych dojazdu do przychodni zdrowia, środków czystości itp. Na przełomie miesiąca stycznia - lutego 2022r. trudno było przewidzieć okres jego leczenia i możliwość otrzymania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 wpisuje się w aktualne ramy strategicznego rozwoju kraju wyznaczone przez „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) w ramach realizacji Celu II „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”, Obszar: „spójność społeczna” w ramach pkt 3 „Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej”. A zatem wsparcie powinno polegać na selektywnych świadczeniach społecznych oraz instrumentach kompensacyjno-wyrównawczych, skierowanych bezpośrednio do zagrożonych wykluczeniem grup społecznych. Podjęte działania powinny przeciwdziałać zaniedbaniom wynikającym z deficytów społecznych i ekonomicznych. Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając tym osobom całodienne wyżywienie kierował się ich dobrostanem i przeciwdziałał wykluczeniu społecznemu”.

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

Odnosząc się do udzielonych wyjaśnień należy stwierdzić, że zasady udzielania pomocy zostały określone w uchwale nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Zgodnie z zapisami ww. Programu w jego ramach przewiduje się wsparcie w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Przez pojęcie „posiłek” należy więc rozumieć tylko jeden posiłek. Podkreślenia wymaga fakt, że w treści Programu stosowany jest termin „posiłek”, a nie posiłki, co wskazuje na możliwość finansowania tylko jednego posiłku.

Powyższe nie oznacza, że Gmina nie może pokrywać kosztów dodatkowego wyżywienia dla osób potrzebujących poza Programem, jednakże koszty te (za wyjątkiem 1 posiłku – obiadu) nie mogą być wykazywane do rozliczenia Programu.

Mając na uwadze powyższe, wydatki w łącznej wysokości 9 192,80 zł nie kwalifikują się do rozliczenia Programu. Podsumowanie dokonanego rozliczenia zawarto w punkcie 4. Rozliczenie zadania.

Ad 3. Dokumentacja finansowo-księgowa zadania

Dokonywanie płatności za posiłki po wymaganym terminie

W wyniku analizy dokumentacji finansowo-księgowej stwierdzono, że w przypadku 2 rachunków, zapłaty dokonano po wymaganym terminie płatności. Dane w tym zakresie zawarto w poniższej tabeli.

Nr dokumentu	Termin płatności	Data zapłaty	Liczba dni po terminie płatności	Kwota wydatkowana na posiłki
Rach. nr 85/2022	17.10.2022	20.10.2022	3	297,00 zł
Rach. nr 86/2022	17.10.2022	20.10.2022	3	297,00 zł
Razem				594,00 zł

(dowód: akta kontroli str. 61-65, 182-192)

W powyższym zakresie Jednostka wyjaśniła, że „W Dziale Pomocy Środowiskowej w strukturze Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze jeden pracownik w zakresie obowiązków służbowych zajmuje się wydawaniem decyzji, obsługą CAS - sprawozdaniami z pomocy społecznej, wykonaniem list wypłat zasiłkobiorców, nanoszeniem korekt, składaniem zapotrzebowania na środki finansowe na świadczenia, rozliczaniem dożywiania w placówkach oraz faktur itp. Pracownik w miesiącu wrześniu i październiku jest szczególnie obciążony nadmiarem pracy na tym stanowisku. W tych miesiącach są opracowywane decyzje na różnego rodzaju wsparcia (zasiłki okresowe, posiłki, usługi opiekuńcze, zasiłki celowe), sprawdzanie list dzieci i osób dorosłych objętych posiłkiem. Ze względu na duże przeciążenie na tym stanowisku pracy rachunki te zostały opłacone po przekroczonym terminie”.

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

Odnosząc się do udzielonych wyjaśnień należy zauważyć, że duże obciążenie obowiązkami służbowymi pracownika, nie powinno mieć wpływu na dokonywanie terminowych płatności za posiłki. Jak wynika z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych „Wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań”. Wskazuje się, że właściwy sposób organizacji pracy Ośrodka oraz jego pracowników powinien zapewnić prawidłową realizację tego zapisu.

Z przedłożonych wyjaśnień wynika, że przyczyną nieprawidłowości było duże obciążenie pracą na stanowisku odpowiedzialnym za dokonanie ww. płatności. Działanie takie mogło skutkować powstaniem dodatkowych kosztów finansowych w postaci odsetek.

Wystawianie faktur i rachunków przed realizacją usług oraz opłacanie posiłków przed ich wydaniem osobom bezdomnym

Kontrolujący stwierdzili, że ogółem 15 faktur i rachunków zostało wystawionych przez Stowarzyszenia prowadzące dożywianie osób bezdomnych przed końcem danego miesiąca, tj. przed zakończeniem usługi wydawania posiłków w danym miesiącu. Natomiast M-GOPS w 6 przypadkach dokonał zapłaty za te zobowiązania przed zakończeniem usług dożywiania w danym miesiącu. Poniżej tabela w tym zakresie.

Lp.	Imię i nazwisko	Nr dokumentu	Data dokumentu	Za okres	Data zapłaty
	1	2	3	4	5
1.	XXXXX	Rach. nr 112/2022	20.12.2022	12.2022 r.	21.12.2022
2.	XXXXX	Rach. nr 43/2022	27.04.2022	04.2022 r.	29.04.2022
3.		Rach. nr 108/2022	12.12.2022	12.2022 r.	14.12.2022
4.	XXXXX	Rach. nr 113/2022	20.12.2022	12.2022 r.	21.12.2022
5.	XXXXX	Fv nr F/7/22	25.01.2022	01.2022 r.	31.01.2022
6.		Fv nr F/115/22	29.03.2022	03.2022 r.	11.04.2022
7.		Fv nr F/137/22	26.04.2022	04.2022 r.	29.04.2022
8.		Fv nr F/188/22	26.05.2022	05.2022 r.	31.05.2022
9.		Fv nr F/232/22	27.06.2022	06.2022 r.	05.07.2022
10.		Fv nr F/283/22	28.07.2022	07.2022 r.	05.08.2022
11.		Fv nr F/306/22	29.08.2022	08.2022 r.	05.09.2022
12.		Fv nr F/342/22	26.09.2022	09.2022 r.	30.09.2022
13.		Fv nr F/383/22	26.10.2022	10.2022 r.	04.11.2022
14.		Fv nr F/435/22	29.11.2022	11.2022 r.	05.12.2022
15.		Fv nr F/464/22	12.12.2022	12.2022 r.	14.12.2022

(dowód: akta kontroli str. 214-215, 222, 351-352, 355, 408-409, 412, 218-219, 235-241, 249-315)

Mając na uwadze powyższe Jednostka wyjaśniła, że Stowarzyszenie Pomoc Nieuleczalnie Chorym i Bezdomnym „Pro Bono” oraz Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „AGAPE” w Borowym Młynie potwierdziły obecność ww. osób w okresach, za które wystawione zostały faktury i rachunki.

(dowód: akta kontroli str. 19-32)

Ponadto poinformowano, że „Przedstawiciele Stowarzyszenia „PRO-BONO” w Brodźcach i w Gałowie złożyli wyjaśnienia dlaczego rachunki były wystawione przed zakończeniem poszczególnych miesięcy (...). Ze złożonych wyjaśnień wynika, że faktury są wystawiane przed zakończeniem miesiąca z powodu nadmiaru obowiązków wykonywanych przez kierownika/kadrę schroniska. Natomiast rachunki w miesiącu grudniu są wystawiane przed zakończeniem miesiąca z uwagi na możliwość rozliczenia i zakończenie roku finansowego. Ośrodkowi Pomocy Społecznej zależy aby nie przekazywać środków finansowych do Urzędu Gminy i nie przenosić zobowiązań za dany rok kalendarzowy na styczeń nowego roku”.

„Stowarzyszenie Na Rzecz Bezdomnych „AGAPE” w Borowym Młynie złożyło wyjaśnienie, że faktury są wystawiane przed zakończeniem miesiąca z uwagi na dużą liczbę wystawianych faktur. Stowarzyszenie posiada 4 oddziały placówek (...).”

(dowód: akta kontroli str. 19-32)

Odnosząc się do udzielonych wyjaśnień należy zauważyć, że jak wynika z zapisów umów zawartych z ww. Stowarzyszeniami podstawą rozliczenia finansowego z M-GOPS m.in. za posiłki wydane osobom bezdomnym jest faktura/rachunek/nota księgowa wraz z załączonym zestawieniem imiennym obejmującym ilość skierowanych osób, ilość dni pobytu oraz kwotę do zapłaty. Ww. dokumenty należało przedłożyć za miesiąc poprzedni do 10 dnia następnego miesiąca (wyjątek stanowi grudzień – termin to 27 grudnia). Termin zapłaty to 14 dni od daty otrzymania tych dokumentów.

Jak wynika z udzielonych wyjaśnień, powyższe zasady nie były przestrzegane przez Stowarzyszenia z uwagi na dużą liczbę faktur do wystawienia oraz z powodu nadmiaru obowiązków kadry schroniska. Mając na uwadze ww. wskazuje się, że podstawą wystawienia kwot do zapłaty za posiłki powinna być rzeczywista ilość wydanych posiłków na rzecz osób bezdomnych w schronisku. Stowarzyszenia pomimo problemów organizacyjnych powinny były przestrzegać zapisów zawartych umów, a M-GOPS zobowiązany był egzekwować prawidłowe wystawianie tych dokumentów. Należy zauważyć, że M-GOPS przyjmował faktury i rachunki oraz dokonywał na ich podstawie wydatków, pomimo że kwoty za posiłki na dzień ich wystawienia były zawyżone. Wskazuje się, że przyjmowanie oraz opłacanie faktur i rachunków, które rozliczają jeszcze niewydane posiłki mogłoby skutkować nieprawidłowym wydatkowaniem środków publicznych.

Ad 5. Rozliczenie zadania

Gmina Biały Bór wykazała, że na realizację Programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2022 r. przeznaczono środki w kwocie ogółem 163 703,70 zł.

(dowód: akta kontroli str. 467-473)

W wyniku nieprawidłowości opisanej w części: Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości – Ad 2. Realizacja zadania, polegającej na zakwalifikowaniu do rozliczenia Programu wydatków poniesionych na nadmiarowe posiłki (śniadania i kolacje), stwierdzono, że łączna kwota wydatków niekwalifikowalnych wyniosła 9 192,80 zł.

(dowód: akta kontroli str. 228-315, 318-414, 448)

Mając na uwadze powyższe ustalono, że kwota środków kwalifikujących się do rozliczenia Programu wyniosła 154 510,90 zł. Dane w tym zakresie przedstawiono w tabeli.

1	Przekazana dotacja	140 000,00 zł
2	Zwrot dotacji	9 037,04 zł
3	Kwota dotacji po zwrocie (1-2)	130 962,96 zł
4	Całkowity koszt zadania	163 703,70 zł
5	Wydatki niekwalifikowalne	9 192,80 zł

6	Wydatki kwalifikowalne (4-5)	154 510,90 zł
7	Kwota należnej dotacji (6 x 80,00%)	123 608,72 zł
Kwota dotacji do zwrotu (3-7)		7 354,24 zł

(dowód: akta kontroli str. 454-473, 228-315, 318-414, 448)

Zgodnie z zapisem § 4 ust. 1 umowy o dotację wkład własny Gminy na realizację Programu nie może stanowić mniej niż 20,00% kosztów jego realizacji, zatem dotacja nie może przekroczyć 80,00% tych kosztów. Mając na uwadze, że wydatki kwalifikowalne wyniosły 154 510,90 zł, należna Gminie dotacja wynosi 123 608,72 zł. Jednocześnie różnica pomiędzy dotacją, która pozostała Gminie po dokonaniu zwrotu do ZUW, a kwotą należnej dotacji, tj. środki w wysokości 7 354,24 zł, które wydatkowano w 2022 r. na nadmiarowe posiłki, tj. śniadania i kolacje, niezgodnie z zasadami Programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz z zawartą umową o dotację, stanowią w myśl § 5 ust. 4 pkt 1 ww. umowy, dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem, która podlega zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 34-38)

W świetle powyższych ustaleń dotacja w wysokości **7 354,24 zł** stanowi, zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem i podlega zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności. Za dzień stwierdzenia okoliczności uznaje się dzień odebrania Wystąpienia pokontrolnego przez jednostkę kontrolowaną.

Stosownie do art. 169 ust. 4 ustawy o finansach publicznych zwrotowi do budżetu państwa podlega ta część dotacji, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem (...). Zgodnie z art. 169 ust. 5 pkt 1 ustawy o finansach publicznych odsetki od dotacji podlegających zwrotowi do budżetu państwa nalicza się począwszy od dnia przekazania z budżetu państwa dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem. Przedmiotowa dotacja została przekazana do Gminy w dniu 17.08.2022 r. (ostatnia transza dotacji w 2022 r.)

Zwrotu środków dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w kwocie 7 354,24 zł dokonano w dniu 18.09.2025 r. Zwrotu odsetek w kwocie ogółem 3 418,00 zł od ww. środków dotacji dokonano w dniach 18.09.2025 r. oraz 19.09.2025 r.

W ocenie kontrolujących powyższe działanie wypełnia znamiona czynu określonego w art. 9 pkt 1, ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w myśl którego naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest wydatkowanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem określonym przez udzielającego dotację.

Wyjaśnienia, protokoły, oświadczenia	Wyjaśnienia Burmistrza Białego Boru z dnia 28.05.2025 r.
Ocena obszaru kontroli	Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji w ramach realizacji programów wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania w 2022 r. – dotyczy Programu „Posiłek w szkole i w domu” ocenia się negatywnie .

Wpis do książki kontroli	Nr 2/2025
Zalecenia	W związku z dokonaniem przez Gminę zwrotu środków dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w kwocie 7 354,24 zł (w dniu 18.09.2025 r.) wraz z odsetkami w kwocie ogółem 3 418,00 zł (w dniach 18.09.2025 r. oraz 19.09.2025 r.) odstąpiono od wydania zaleceń w tym zakresie. <u>W przypadku realizacji tego rodzaju zadania w przyszłości, zalecam:</u> 1. Do rozliczenia Programu wykazywać jedynie wydatki poniesione na jeden gorący posiłek. 2. Wydatki w ramach Programu ponosić w terminie płatności wskazanym na fakturze/rachunku. 3. Przestrzegać zapisów umów zawartych z podmiotami prowadzącymi dożywianie w zakresie terminów wystawiania przez te podmioty faktur/rachunków, tak aby rozliczenie usług miało miejsce po ich realizacji, a opłaty za posiłki ponoszone były po ich wydaniu osobom potrzebującym.
Pouczenia	– O sposobie wykonania zaleceń albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości proszę powiadomić mnie za pośrednictwem Wydziału Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia. – Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224 ze zm.) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.
Podpis kierownika jednostki kontrolującej	Z upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego Bartosz Brożyński I Wicewojewoda Zachodniopomorski <i>/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/</i>